

PRÁCA AKO NÁSTROJ RASTU

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

1Moj 3,19; 5Moj 16,15; 2Moj 25,10–30,38; Gal 5,22–26; Kaz 9,10; 1Kor 10,31

ZÁKLADNÝ TEXT

A tak, bratia moji milovaní, buďte pevní, neochvejní, buďte stále horlivejší v Pánovom diele, ved' viete, že vaša námaha nie je márna v Pánovi.
(1Kor 15,58)

Práca bola od počiatku Božím plánom pre človeka. V ideálnom svete pred pádom človeka do hriechu dal Boh Adamovi a Eve úlohu starať sa o záhradu (1Moj 2,15). Podobne ako ich Stvoriteľ, na obraz ktorého boli stvorení, aj oni sa mali venovať tvorivej práci a láskyplnej službe. To znamená, že aj vo svete bez hriechu, smrti a utrpenia mal človek pracovať.

Aj v „medziobdobí“ (v čase po ideálnom svete bez hriechu a pred slúbeným novým svetom) máme prácu považovať za jedno z Božích požehnaní. V židovskom národe sa každé dieťa vyučilo nejakému remeslu. Hovorilo sa, že otec, ktorý svojho syna nevyučí nijakému remeslu, vychová z neho zločinca. Ježiš, Boží Syn, mnoho rokov plnil vôľu svojho Otca tak, že poctivo pracoval ako tesár. Zrejme vyrábal obyvateľom Nazareta nábytok a rôzne poľnohospodárske náradie (Mar 6,3). Bolo to súčasťou prípravy na jeho neskoršiu službu. Apoštol Pavol konal Božie dielo nielen v sobotu, keď diskutoval v synagóge, ale aj keď rok a pol pracoval spolu s Akvilom a Priscillou ako výrobca stanov (Sk 18,1–4; 2Tes 3,8–12). Tento týždeň budeme hovoriť o práci ako Božom dare a o jej úlohe v našom osobnom raste a v kresťanskej výchove.

PRÁCA – POVINNOSŤ ALEBO POŽEHNANIE?

Poznal som, že nie je pre nich nič lepšie, ako sa radovať a konať vo svojom živote dobro. Aj to, ak niekto môže jesť a piť a zakúsiť dobro popri svojej námahe, je Boží dar. ... ²²Videl som, že nie je nič lepšie, ako keď sa človek raduje z toho, čo koná, lebo to je jeho podiel... (Kaz 3,12.13.22)

V pote tváre budeš jesť chlieb, kým sa nevrátiš do zeme, lebo z nej si bol vzatý, veď prach si a do prachu sa vrátiš. (1Moj 3,19)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Keď hovoríme o práci, často sa nám to spája s námahou a povinnosťou. Musíme pracovať, aby sme mali čo dať na stôl, mohli zaplatiť účty a trochu si ušetriť na horšie časy. A stratiť zamestnanie je často horšie, než sa vyrovnáť so zlými pracovnými podmienkami.

Práca však dáva človeku pocit hodnoty a identity. Keď sa má niekto predstaviť iným ľuďom, okrem mena väčšinou povie aj svoje povolanie, ktoré definuje, kým je. Pre mnohých ľudí je zmysluplná práca taká dôležitá, že sa len ťažko vyrovnávajú s odchodom do dôchodku. Práca je dôvod, prečo ráno vstávame. Dajte tínedžerovi prácu a o jedného kandidáta na páchanie kriminality bude menej.

Prečítaj si 1Moj 3,19. Aký je kontext tohto verša? Čo hovorí o práci? Akým rôznym spôsobom sa dajú tieto slová (možno aj nesprávne) pochopiť?

Práca, ktorú dostali naši prarodičia pred pádom do hriechu, sa po páde zrazu mení, dostáva novú podobu. Pre niekoho je práca iba dennou drinou, ktorá sa končí smrťou. Mnohí ľudia pracujú v zamestnaní, ktoré ich vôbec nenaplnia, a dúfajú, že sa v zdraví dočkajú dôchodku. Pre iných je práca viac než vlastný život. Je zmyslom ich existencie, poslaním, alebo dokonca zdrojom osobnej identity. Bez práce sa týchto ľudí zmocňuje depresia alebo strácajú zmysel života. Nevedia, čo majú robiť alebo kam sa majú podieť. Stáva sa, že po odchode do dôchodku sa fyzicky a psychicky zrútiť a predčasne zomierajú. Ako kresťania potrebujeme najst' správny (Boží) a vyvážený vzťah k práci. Práca je viac než ekonomická nevyhnutnosť. Človek nie je len zamestnanec. Správne by sme to mali chápať tak, že naša práca je službou, ktorá vyjadruje náš vzťah k Bohu a prostredníctvom ktorej rastieme na jeho obraz. Ak máme deti, potom je našou úlohou odovzdať im práve takýto postoj k práci.

APLIKÁCIA

- **Čo robíš? Je pre teba tvoja práca povinnosťou alebo radosťou? Vieš v nej vidieť požehnanie, ktoré ti dáva Boh? A ak nie, ako by sa to mohlo zmeniť?**

PRÁCA A NÁŠ OSOBNÝ RAST

Sedem dní budeš sláviť Hospodinovi, svojmu Bohu, na mieste, ktoré vyvolí Hospodin, lebo Hospodin, tvoj Boh, ťa požehná v každej tvojej úrode a v každej práci tvojich rúk, a nebudeš iného robiť, len sa radovať.

(5Moj 16,15; Roh)

Všetko, čo tvoja ruka nájde k práci, urob podľa svojej sily, lebo niet práce ani uvažovania, ani poznania a múdrosti v podsvetí, do ktorého ideš. (Kaz 16,15)

Žiadostivosť usmrťí lenivca, lebo jeho ruky sa štítia práce. (Prís 21,25)

Potom vynesiem svoj rozsudok nad nimi pre všetku ich zlobu, pretože ma opustili, pálili kadidlo cudzím bohom a klaňali sa výtvoru svojich rúk. (Jer 1,6)

Nech už má naša práca akúkoľvek podobu – manuálnu, intelektuálnu alebo obe – vždy v nej ide o to, že človek musí vyvinúť aktivitu, námahu alebo úsilie, aby sa mu podarilo zrealizovať, čo je potrebné. Keď biblické texty hovoria o práci „vlastnými rukami“, neodkazujú vždy nevyhnutne na manuálnu prácu. Týmto názorným obrazom však vystihujú práve ono osobné úsilie a určité námahu, ktorú každý z nás musí vynaložiť, aby mohol vykonať, čo si predsa-vzal. A práve tento rozmer „práce“ nás v živote posúva vpred a prispieva k rozvoju nášho charakteru.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Čo hovoria dnešné texty o práci? Ako pritom používajú symbol „rúk“?

5Moj 16,15

Kaz 9,10

Prís 21,25

Jer 1,16

Boh nám umožňuje konať „dielo našich rúk“, aby sme mohli prežívať naplnenie a radosť (pozri Prís 10,4; 12,14). Človek nie je v živote naozaj šťastný, kým sa nemusí o nič usilovať, kým nemusí prekonávať prekážky a kým nemôže robiť a dosahovať niečo zmysluplné. Je možné mať veľké plány, hovoriť o nich, ale naša osobnosť skutočne rastie až tým, že niečo robíme.

„Dielo našich rúk“ je pre nás Božím požehnaním (pozri Ž 90,17). Umožňuje nám žiť zmysluplným životom. Ale hlavným Božím zámerom je, aby „práca našich rúk“ bola požehnaním pre iných. Pavol píše, že musíme pracovať, vytvárať svojimi rukami niečo užitočné, aby sme sa mali o čo podeliť s ostatnými. Sám Pavol žil podľa tohto princípu.

„Sami viete, že tieto moje ruky zarobili na moje potreby i na potreby tých, čo boli so mnou. Všetko som vám ukázal, že treba pracovať, ujímať sa slabých a pamätať na slová Pána Ježiša. Ved' on povedal: „Blaženejšie je dávať, ako prijímať.““ (Sk 20,34.35)

Nehemiášova jednoduchá modlitba by mala byť aj našou modlitbou: „Tak teda, Bože, posilni moje ruky!“ (Neh 6,9)

■ **Aký máš postoj k práci? Ako môže byť tvoja práca väčším požehnaním pre iných?** **APLIKÁCIA**

POCTIVO ODVEDENÁ PRÁCA

⁸Nech mi urobia svätostánok, aby som mohol bývať medzi vami. ⁹Všetko urobte presne podľa toho, čo ti ukazujem ako vzor príbytku a celého jeho zariadenia. (2Moj 25,8.9)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Text zaznamenaný v 2. Mojžišovej 25,10–30,38 je veľmi podrobným návodom na postavenie svätyne. Čo ťa v tejto stati najviac zaujalo na jednotlivých detailoch, ktoré Boh nariaduje Mojžišovi? Čo sa môžeš dozvedieť o Bohu na základe týchto veršov?

Keď Boh prikázal Mojžišovi, aby „pre neho“ postavil stan, Mojžiš mohol povedať: „Žiadny problém, Pane! Pred štyridsiatimi rokmi som utiekol z Egypta a odvtedy stále staviam stany... Daj mi minútu!“ Pre každého, kto žil vo vtedajšej polonomádskej midiánskej kultúre, bolo postaviť stan jednoduchou záležitosťou. Dokázal to urobiť mechanicky a pritom rozmýšľať o oveľa dôležitejších veciach. Mojžiš zrejme nečakal, že dostane taký detailný projekt (hoci vo svojej podstate išlo o pomerne jednoduchú architektonickú stavbu), plus dlhý zoznam „ako na to“, ktorý sa týkal každého kusa vnútorného zariadenia a odevu kňazov – takmer 150 pokynov podrobne rozpísaných bod po bode. Napríklad pri zhotovovaní jednoduchého stola mal Mojžiš postupovať v siedmich krokoch (2Moj 25,23–30).

Hospodin opísal stavbu „svojho“ stanu veľmi podrobne a do detailov (podobne aj obetné rituály). Svedčí to o zámere vytvoriť dokonalé majstrovské dielo. Svätostánok mal byť zhotovený z materiálov najvyššej kvality. Dizajn bol dokonalý, bezchybný. Práca musela byť vynikajúca. Posolstvo bolo jasné: „Boh neakceptuje nedbalú prácu!“

Stavba mala mať vysokú úroveň. Hospodin sám dal nielen podnet na dosiahnutie tohto cieľa, ale postaral sa aj o ľudské zdroje. V 2Moj 31,1–6 a 35,30–36,1 čítame, že Boh sám obdaroval ľudí potrebnými zručnosťami. Títo muži boli „naplnení Duchom“. Boh im dal schopnosti a vedomosti v každej odbornej práci, takže stavba príbytku a jeho zariadenia mohla napredovať tak, „ako prikázal Hospodin“ (2Moj 36,1). Títo dvaja múdri a skúsení remeselníci boli navyše obdarovaní „schopnosťou poučať iných“ (2Moj 35,34), aby sa ich vedomosti a zručnosti zachovali v izraelskej komunite. K týmto dvom mužom, ktorí sú označení za vodcov povolovaných Bohom, sa pripojili ďalší muži, ktorí dostali podobné dary (2Moj 36,2).

Aj keď sme hriešni ľudia, každú úlohu máme plniť s maximálnym nasadením. Neplatí nijaká výhovorka. Boh od nás očakáva, že svoju povinnosť splníme vždy čo najlepšie a svoj talent, zručnosť, čas a vzdelanie využijeme čo najužitočnejšie.

APLIKÁCIA

- Kedy si mal zo svojej práce najväčšiu radosť? Kedy si sa cítil najužitočnejší? Čo by si poradil niekomu, koho práca nudí alebo v nej nenachádza žiadne potešenie?

PRÁCA A NÁŠ DUCHOVNÝ ŽIVOT

²²No ovocie Ducha je láska, radosť, pokoj, zhovievavosť, láskavosť, dobrota, vernosť, ²³miernosť, sebaovládanie. Proti takýmto veciam nie je zákon. ²⁴Tí, čo patria Ježišovi Kristovi, ukrižovali svoje telo s vášňami a žiadosťami. ²⁵Ak žijeme Duchom, podľa Ducha aj konajme! ²⁶Nehľadajme márnú slávu, neodráždime sa navzájom a nezávidíme jeden druhému! (Gal 5,22–26)

Naša práca a náš duchovný život sa nedajú oddeliť. Kresťanstvo nie je odev, ktorý si obliekame alebo vyzliekame, keď sa nám zmení nálada alebo prechádzame rôznymi fázami života. Naplno žité kresťanstvo spoluvytvára nového človeka, čo sa prejaví v každej oblasti života – vrátane našej práce.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Prečítaj si Gal 5,22–26, kde sa hovorí o „ovocí“ Svätého Ducha v živote veriaceho človeka. Ktoré z týchto vlastností a prejavov sú zrejme aj v tvojom živote a v tvojej každodennej práci?

Apoštol Pavol vo svojom Liste Galaťanom veľmi jasne a otvorene hovorí o tom, že vplyv Svätého Ducha na náš život sa prejaví veľmi konkrétne a hmatateľne v našom každodennom živote, správaní a konaní. Prostredníctvom spojenia s Kristom budeme žiť ako veriaci vo všetkých aspektoch nášho života.

V jednej z adventistických nemocníc na Floride ležal pacient, ktorý zomieral. Jeho najbližší kamarát bdel pri jeho posteli. Sestričky často pacienta navštevovali a starali sa o jeho potreby. V jednom rozhovore sa ich priateľ spýtal, kde študovali. Mnohé odvetili, že na Florida Hospital College – škole, ktorú tiež prevádzkuje cirkev adventistov.

To urobilo na priateľa veľký dojem. Následne niekoľkokrát navštívil túto školu, aby zistil, ako to tam chodí. Prečo? Zdalo sa mu, že sestry, ktoré absolvovali túto kresťanskú školu, boli voči jeho umierajúcemu priateľovi láskavejšie a starostlivejšie ako sestry z iných škôl. Všimol si veľký rozdiel medzi nimi a ostatnými, pokiaľ ide o ich postoj k jeho umierajúcemu priateľovi.

Zistil si potrebné informácie o tejto škole a rozhodol sa venovať jej 100 000 dolárov na vzdelávanie ďalších sestier. Hoci sám nebol adventistom a možno ani necítil žiadne sympatie k adventistickej vierouke, veľmi ho oslovilo praktické kresťanstvo sestier, s ktorými sa stretol. Byť veriacim kresťanom totiž nie je len otázkou nášho vyznania, ale je to zároveň aj praktický spôsob života.

■ Ako sa prejavuje tvoj duchovný život pri plnení každodenných povinností? Čo si myslíš, aký vplyv zanechávaš vo svojom okolí?

APLIKÁCIA

PRÁCA A NAŠA ZODPOVEDNOSŤ PRED BOHOM

Všetko, čo tvoja ruka nájde k práci, urob podľa svojej sily, lebo niet práce ani uvažovania, ani poznania a múdrosti v podsvetí, do ktorého ideš. (Kaz 9,10)

Či teda jete, alebo pijete, alebo čokoľvek robíte, všetko robte na Božiu slávu. (1Kor 10,31)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Zrejme všetci kresťania uznávajú, že sme pred Bohom zodpovední za to, akým spôsobom prežívame svoj život. Bol nám zverený a my nesieme zodpovednosť za to, akým spôsobom používame to, čo sme dostali k dispozícii. Táto zodpovednosť sa však nedá zúžiť len na hospodárenie s časom (jeden deň zo siedmich patrí úplne Bohu) alebo na peniaze (desatina nášho príjmu je Božia). Všetko, čo nám bolo zverené, máme používať na Božiu chválu. Byť dobrým „správcom“ zvereného znamená zodpovednosť rozvíjať a správne využívať všetky dostupné zdroje.

Peter jasne hovorí, že Stvoriteľ obdaroval každého človeka nejakými darmi. V súvislosti s darmi hovorí o kresťanoch ako o „svätom kňazstve“ (1Pet 2,5). Sme zodpovední Bohu za spravovanie všetkých jeho darov, nech už ide o financie, čas, energiu, schopnosti alebo talent.

Uvažuj o úvodných veršoch (Kaz 9,10 a 1Kor 10,31). Ako by sme mali pracovať a viesť iných ľudí k tomu, aby pracovali?

Jedným z bežných úskalí súčasného života je tendencia rozškatulkovať, oddeliť jednotlivé oblasti nášho života. Máme pracovný život, rodinný život, duchovný život, a dokonca aj voľný čas. Niekedy ľudia túžia oddeliť tieto oblasti života tak, aby sa buď vôbec, alebo len minimálne prelínali. Napríklad nie je dobré nosiť si prácu domov, aby nezasahovala do rodinných povinností. Voľný čas by nemal byť na úkor času stráveného s Bohom.

Takéto obmedzenie by sa však nemalo vzťahovať na úlohu, ktorú má plniť duchovný život v priebehu celej našej existencie. Práca kresťana vyplýva zo spoločenstva a spolupráce s Bohom. Je to jeden zo spôsobov, ako môžeme prakticky prežívať Božiu prítomnosť. Oddeliť náš náboženský život, obmedziť Boha na jeden deň, jednu hodinu alebo na jednu oblasť života znamená odmietnuť prítomnosť Boha v ostatných oblastiach.

APLIKÁCIA

- **Je vôbec možné oddeliť duchovný život od ostatných oblastí? Ako dosiahnuť, aby sa tvoja duchovnosť prejavila vo všetkom, čo robíš? Je potrebné sa o to usilovať?**

PODNETY NA ZAMYSLENIE

Prečítaj si texty 1Moj 3; Kaz 2,18–23 a Ef 6,5–8. V knihe *Patriarchovia a proroci* si prečítaj kapitolu „Pokušenie a pád“ (PP 52–62; PP /sk/ 31–39).

Práca – kľatba alebo požehnanie? Zdalo by sa, že bola súčasťou kľatby hriechu (1Moj 3,17). Ak si však biblický text prečítate pozornejšie, zistíme, že prekliata bola zem, nie práca. Ellen Whiteová hovorí, že Božím úmyslom bolo, aby práca bola požehnaním: „Život plný únavnej lopoty a starostí, ktorý mal byť odteraz údelom človeka, bol predsa len prejavom Božej lásky. Po páde do hriechu je ľudský život tvrdou školou, ktorá má brzdiť jeho hriechne túžby a vášne a v ktorej sa má rozvíjať schopnosť sebaovládania. To patrí k Božiemu veľkolepému plánu na povznesenie človeka zo záhuby a z poníženia, do ktorých ho strhol hriech.“ (PP 60; PP /sk/ 37) Nestala sa práca svojou jednotvárnosťou, nadmerným množstvom alebo nadhodnotením pre nás kľatbou? Bez ohľadu na to, v akej situácii sa nachádzame, musíme sa naučiť pozeráť na prácu zo správnej perspektívy. Kresťanská výchova má pomôcť ľuďom uvedomiť si hodnotu práce a zároveň si z nej neurobiť modlu.

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Prečítajte si Kaz 2,18–24. Ako môže Šalamún považovať prácu za požehnanie i kľatbu v tej istej časti Biblie? Aké rady v texte ukazujú na veľký význam nášho prístupu k práci, ktorú konáme?
2. O svoju rodinu sa staráme tak, že pracujeme. Ako môžeme preniesť pozitívny prístup k práci na naše rodiny?
3. Je dobré, ak máme stanovenú hranicu medzi dobre vykonanou prácou a workoholizmom. Ako zabrániť tomu, aby sme ju neprekračovali? Pozri Kaz 2,23.
4. Pavol jasne povedal: „A keď sme boli u vás, prikazovali sme vám: Ak niekto nechce pracovať, nech ani nejde!“ (2Tes 3,10) Táto zásada má, samozrejme, veľký zmysel. Viete uviesť nejaké príklady, kedy a kde sa neaplikuje? Prečo si musíme byť istí, že sa z tohto pravidla nestane nemenný zákon, ktorý sa nikdy nesmie porušiť?